

דברי תורה

מאת נ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

שנאמרו בשבת קודש פרשת כי תבא תש"פ לפ"ק

יוצא לאור ע"י מכון מעדני מלך וויען - גליון אלף קע"ח

בסעודה שלישית

בקעמפ מתיכתא נחלת יעקב וויען - לאק שעלדריק

הלא שנות הנעורים הם יסוד כל האדם, וכפי מה שמתעלה בהם יותר בתורה ועבודת ה' ובמדות טובות, תהיה ההשפעה ממנה על כל משך ימי חייו, הן בנוגע לשידוכים, הן אם ימי חייו תהיה תורתו אומנתו וכו' וכו'. וכאשר מזניח ומתרשל בימי בחרותו, אין זה פעולה הנוגע רק להימים הללו, אלא התוצאות ממנה הם עצומות לאחר זמן. וכמו כן לגבי אחרים, לפעמים מקניטין ומשפילים אחד מהחברים, ומתוך נחיתותו לא יוכל שוב להתעלות כל הימים אחריו. או אם גורם שצריכין לשלחו מהשיבה, התוצאות מזה הם אין לשער. והחכם עיניו בראשו, ואיזהו חכם הרואה את הנולד, להתבונן בכל פעולה שעושה מה יהיו התוצאות מזה, ולא די להביט על הדברים כפי מה שהם לפניו כעת.

ודבר זה יש ללמוד לקח ממעשה לבן הארמי, שרימה את יעקב לתת לו לאה תחת רחל, והתוצאות מזה היה מכירת יוסף ושיעבוד ששים רבוא ישראל תחת יד מצרים. ועל זה היה שלמה המלך החכם מכל אדם, איזהו חכם הרואה את הנולד, ללמוד מלבן הארמי איך מעשה ופעולה קטנה גרמה תוצאות נוראות. וזה שאמר על שלמה וידבר שלשת אלפים משל, כי ארמי אובד אבי מתחלת בשלשת אלפיים, וזה לקח למשל ללמד דיעה לבני אדם.

*

עוד יש לומר כי מצות ביכורים ענינה היא הכרת הטוב לקונו, כמו שכתוב ברש"י, ובאת אל הכהן אשר יהיה בימים ההם ואמרת אליו, שאינך כפוי טובה ע"כ. והיינו שאינו כופר בטובתו של מקום לומר כחי ועוצם ידי עשה לי את החיל הזה, אלא מכיר שזה מתנת אלקים אליו, והוא מביא הראשית לאדונו. וכמבואר בחינוך (מצוה תרו) משרשי המצוה, לפי שהאדם מעורר מחשבותיו, ומצייר בלבבו האמת בכח דברי פיו, על כן, בהיטיב אליו השם ברוך הוא, ובברכו אותו ואת אדמתו לעשות פירות, וזכה להביאם לבית אלקינו, ראוי לו לעורר לבו בדברי פיהו, ולחשב כי הכל הגיע אליו מאת אדון

והיה כי תבוא אל הארץ וגו' ולקחת מראשית כל פרי האדמה וגו' (כ-א). הנה מצות ביכורים אין לה שיעור מן התורה, וכדאיתא במשנה (פאה א-א) אלו דברים שאין להם שיעור הפאה והביכורים וכו' ע"ש, וגם בתאנה אחת שבכרה יוכל לצאת בה מצות ביכורים. וגם החכמים לא נתנו לה אלא הפחות שבשיעורים, אחד מששים (ירושלמי ביכורים ג-א), וטעמא בעי.

וענית ואמרת לפני ה' אלקיך ארמי אובד אבי וירד מצרימה וגו', ועתה הנה הבאתי את ראשית פרי האדמה וגו' (כ-ב). ויש להבין הלא ההודאה היא על פרי הארץ שנצמח בשדהו בשנה זו, ולמה הוא מתחיל מארמי אובד אבי וירד מצרימה וגו'.

*

ונראה דהנה הכתוב מפליא חכמתו של שלמה המלך, ויחכם מכל האדם וגו', וידבר שלשת אלפים משל (מלכים א ה-א). ויש לומר הכוונה דהנה באלשיך כתוב לפרש המשך הדברים ארמי אובד אבי וירד מצרימה, כי חז"ל (שבת י) אמרו, בשביל משקל שני סלעים מילת שנתן יעקב ליוסף יותר משאר בניו נתקנאו בו אחיו, ונתגלגל הדבר וירדו אבותינו למצרים ע"כ. וכמו שנאמר (בראשית לו-א) וישראל אהב את יוסף מכל בניו כי בן זקונים הוא לו, ועשה לו כתונת פסים, ויראו אחיו וגו', וישנאו אותו ע"כ. והנה כל זה נתהוה באשמתו של לבן הארמי, שנהג ביעקב מנהג רמאות, ומטר לו את לאה תחת רחל (מגילה יג), ונתגלגלו הדברים שיוסף הצדיק לא היה הבכור, ולכן כאשר עשה לו אביו כתונת פסים עורר הדבר את קנאתם של אחיו, וזה גרם לגלות מצרים. כי אלמלי היה יוסף הבכור, אז לא היו מקנאים אחיו בו, שכן בכור זכאי לקבל יותר מכל אחיו, ועל ידי שארמי רימה את אבי, זה גרמה וירד מצרימה ע"כ.

ויש בזה מוסר השכל, כי לפעמים עושה אדם מעשה קטן, והתוצאות ממנו לאורך הזמן מביאה היוזק והפסד רב, לפעמים רק לו לעצמו ולפעמים להרבה בני אדם. ולדוגמא

העולם, ויספר חסדיו יתברך עלינו ועל כל עם ישראל דרך כלל וכו'. ואחר השבח מבקש מלפניו להתמיד הברכה עליו, ומתוך התעוררות נפשו בשבח השם ובטובו זוכה ומתברכת ארצו, ועל כן צונו ברוך הוא על זה, כי חפץ חסד הוא ע"כ.

והנה ההודאה לה' על טובותיו, לא די במה שמודה בכל יום על הטובה האחרונה של אותו יום, אלא יש להכיר טובת ה' ולהודות תמיד גם על כל החסד שעשה עמו מיום הולדו, וגם על טובת ה' לאבותיו עד היום, כי לולא טובת ה' עמם לא היה מגיע למצבו שהוא נמצא כעת. ועל כן כאשר מביא ביכורים מפרי האדמה שצמח בשנה זו מחדש, לא מודה רק על הטובה הפרטית ההוא, אלא מתחיל ההודאה מראשית צמיחת עם ישראל, שעשו רדף את יעקב והוצרך לברוח לבית לבן, ושם ארמי אובד אבי, ושוב ירדו אבותינו למצרים, ומכולם הצילנו ה'.

ועוד גם זאת, כי מדרך האדם להודות לה' רק על הטובה הכללית, אבל באמת בכל טובה כלולה בתוכה טובות רבות פרטיות, אשר על כולם יש להודות לה'. ולדוגמא בכל בוקר כאשר ה' מחזיר נשמות לפגרים מתים, לא די להודות על הטובה הכללית שהחזיר לו נשמתו, אלא חז"ל תיקנו לברך על כל טובה בפרטית, וישנם ט"ו ברכות בברכות השחר, הודאה על הראיה פוקח עורים, על הזקיפה ברוך זוקף כפופים, כי נחית לארעא רוקע הארץ על המים, כי סיים מסאני ברוך שעשה לי כל צרכי, וכו' וכו' (ברכות טו). ולכן מצות ביכורים היא גם בתאנה אחת, להודות כי חיוב הכרת הטוב היא גם על הטובה שיש לו בפרי אחת, וגם כאשר יש לו הרבה, ההודאה היא על כל פרי ופרי במיוחד. ועל דרך שאמרו (ב"ר ד-ט) כל הנשמה תהלל י-ה (תהלים קנ-ו), על כל נשימה ונשימה תהלל י-ה.

ואם כן מפרשת הביכורים אנו למדים אופן חיוב ההודאה לה', בהכרת טובת ה' עמו, שיש להודות על כל פרט ופרט. וגם להודות תמיד אף על החסד והטובות שכבר עברו זמן הרבה, שלא נפקע ממנו חיוב ההודאה, ואילו פינו מלא שירה כים אין אנו מספיקים להודות על אחת מאלף אלפי אלפים הטובות ונפלאות שעשה ה' עמנו. ושלמה המלך היה לוקח פרשת קריאת ההודאה בהבאת ביכורים, למשל לבני אדם עד כמה חל על האדם חיוב הכרת הטוב, וידבר שלשת 'אלפים' משל, פרשת ביכורים שמתחלת בשלשה אלפין, ארמי אובד אבי, דיבר אותה למשל לבני אדם ללמוד ממנו לקח בחיוב הכרת הטוב.

*

ומצינו בפרשתנו ארור מקלה אביו ואמו ואמר כל העם אמן (כו-טז), וארור זה נמנה בתחלת הי"א ארורין, תיכף

אחר ארור האיש אשר יעשה פסל ומסכה וכו'. והן אמת כי התורה השוה כבוד אב ואם לכבודו של מקום (קידושין ל:), מכל מקום הרי נמנה אחר זה הרבה גופי תורה החמורים יותר, שיש עליהם חיוב מיתת בית דין, והם ביהרג ואל יעבור, ולמה הקדים מקלה אביו ואמו.

אך הענין הוא, כי מצות כיבוד אב ואם היא יסוד ושורש בחיוב הכרת הטוב, להכיר טובה לאבותיו שהביאו אותו לעולם, והם עמלים וטורחים עבורו עד שמגדלין אותו, בהרבה צער גידול בנים, בעבודת כל היום עבור שיוכלו לפרנס בניהם. ומזה ילמוד האדם בקל וחומר, עד כמה הוא צריך להכיר טובה לקונו שנותן לו החיים ופרנסתו וכל טובותיו, כי ערום יצא מבטן אמו, וכל מה שיש לו היא מתנת אלקים, כי הוא הנותן לך כח לעשות חיל.

ומי שאינו מתעצם במדה זו, אלא הוא כפוי טובה לאבותיו ולחבריו, סופו שהוא גם כפוי טובה להקב"ה. ומצינו בפרעה, ויקם מלך חדש אשר לא ידע את יוסף (שמות א-ח), עשה עצמו כאילו לא ידע (סוטה יא.), ואיתא במדרש (שמו"ר א-ט) היום אומר אשר לא ידע את יוסף, ולמחר אומר לא ידעתי את ה' (ה-ג). ופירשו בו, כי יוסף העמיד את מצרים על תלה, הוא בחכמתו הציל אותם בימי רעבון, עד שאסף כל ממון שבעולם לתוכה. ובסוף באים המצריים הללו ומשתעבדין בבניו ובאחיו ומשפחתו. ועושה עצמו כאלו לא ידע את יוסף, היכן היא ההכרת הטוב ליוסף. ומסיים עלה המדרש, שלא יעמוד הדבר רק בענין הזה, אלא מי שאומר היום לא ידע את יוסף, הוא אומר למחר לא ידעתי את ה', סופו שהוא כופר גם כן בטובתו של מקום.

ולכן תיכף אחר שאמרו ארור אשר יעשה פסל, אמרו ארור מקלה אביו ואמו, שהמזלול בכיבוד אבותיו, הוא כפוי טובה לאבותיו, ומי שאין לו מדת הכרת הטוב, היום אומר אשר לא ידע את יוסף, ולמחר הוא אומר גם כן לא ידעתי את ה'. ומקלה אביו ואמו היא הראשית וההתחלה להיות מקלה גם את קונו, לומר כחי ועוצם ידי עשה לי את החיל, ואינו נכנע לקונו לעשות מצותיו.

וזאת היא עבודת סוף השנה, ליתן הודאה לה' על כל הטוב שעשה עמו במשך כל השנה. ובפרט בשנה זו אשר רבים חללים הפילה המגפה הזאת ר"ל, והוא ואבותיו נשארו חיים וברואים. ומכל שכן אלו שזכו במשך השנה לישוב באהלה של תורה, ולהתעלות בעבודת קונם, אין גבול על ההודאה לה' הטוב. ונותן הודאה על העבר ומבקש על העתיד, אשר תכלה שנה וקללותיה, ותחל שנה וברכותיה, שימשיך ה' חסדו הטוב עמנו להתברך בשפע ברכה והצלחה, ונזכה לגאולה קרובה במהרה דידן.

הגליון הזה נתגדב על ידי

מוה"ר ר' ישעי' פריעדמאן הי"ו לרגל השמחה השרויה במעונו בהכנס בנו לעול התורה והמצות	הרב ר' יעקב יוסף ווינגארטען שליט"א לרגל השמחה השרויה במעונו בהכנס בנו לעול התורה והמצות	מוה"ר ר' אשר איידליס הי"ו לרגל השמחה השרויה במעונו בהולדת בנו למול טוב	מוה"ר ר' יואל פראמאווויטש הי"ו לרגל השמחה השרויה במעונו בהולדת בנו למול טוב	לע"ג מוה"ר חיים ב"ר ירמיהו ע"ה נפטר כ"ג אלול - תנצב"ה נתגדב ע"י בנו מוה"ר ר' שלום וויטריאל הי"ו
---	---	--	---	--